4127.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des . Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de eden franko p. p. *f* 6.00.
ven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan "het Bureau TIJD."

VRIJDAG 30 NOVEMBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentiën wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor grootte letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 29 November.

Tweede Kamer heeft gisteren de hoofdstukken II van de begrooting van uitgaven aangenomen; erde onveranderd; het tweede met een paar amenten. Die amendementen zijn voorgesteld 1° om post voor ridderorden, op *f* 10,000 uitgetrokken, op 0 terug te brengen. Men meende namelijk dat het ernement te kwistig is geweest met de uitdeeling kruissen van de militaire *Willemsorde* op Java. Het elijk, maar desniettegenstaande spijt het ons dat Kamer daaromtrent eenig bezwaar maakt, waar het groote belangen betreft als het behoud van onze iën. Ons leger strijdt daar met geringe magt ver afgelegen posten tegen verraderlijke vijanden. Wat der, dat zich daar dikwerf de gelegenheid voordoet voor eenig krachtig blijk van moedbetoon een lint uit te deelen. Moet het zijn dat het nu en met ruime hand wordt uitgemeten; menigeen wordt oor aangewakkerd, om des te moediger zijn pligt oen, in de hoop van het eereteeken te erlangen, getuigenis geven zal van zijne dapperheid. Dat men rst zuinig zij hier te lande, waar geene dan admiatieve verdiensten kunnen worden beloond; dat is Maar eene eenigzins milde hand kan niet schain de Oost, waar kleine posten, aan zich zelven oegzaam geheel overgelaten, worstelen met de waen in de hand tegen list, verraad en geweld. Het t ons uit dien hoofde leed, dat de Tweede Kamer de uitgetrokkene som twee duizend gulden heeft nomen. Het is eene slecht geplaatste karigheid, die 36 tegen 28 stemmen is aangenomen.
Anders is het met den post van onvoorziene uitgaven, te regt met *f* 3000 is verminderd. Er bestond geene ele reden, om dien met *f* 3000 te verhoogen, zoo als werd voorgesteld. De Kamer heeft dan ook het ndement van den heer van der Linden met de groote meerderheid van 49 tegen 15 stemmen goedurd.

Bij de begrooting van het ministerie van Buitenlande Zaken heeft eene langdurige woordenwisseling plaats ad over de sinds jaren hangende en bekende onwerpen, namelijk over de wateraftappingen, de Rijnollen en de betrekking van Limburg tot den Duitschen Bond. Al deze zaken zijn gebleven in *statu quo*, en onafgedaan, en verkeeren in het half duister, waarin de iplomatie goedvindt haar te houden.

Omtrent de wateraftappingen heeft de minister geen ieuws te zeggen, dan dat men in Noord-Brabant niet agt over het water, dat zij daar aanbrengen. Hij is dadedoor den heer Meylink bestraft, die zich te regt deskundige verklaringen beriep. Wat ons betreft; hebben daarover dikwerf groote klagten gehoord uit mond dergenen, die daardoor jaarlijks groote schade en.

Stippen wij nog aan, dat de heer Idserda het denkld heeft aangegeven, om met bevriende mogendheden onderhandelen over de vraag, of men de reispassen et zou kunnen afschaffen, of altans het daarvan geeven zegelgeld verminderen. Omtrent dit laatste kan en zich met iedereen verstaan; maar omtrent het eerste het niet mogelijk en welligt ook niet wenschelijk, dat en de gewenschte uitkomst bereikt. Reis b. v. in Frankk zonder pas, om blootgesteld te worden aan de knearijen van een alvermogende policie! Dat zou alleen nnen gaan voor een Engelschman, die de Londenbe pers en diplomatie tot steun heeft, voor welke ide de Fransche Keizer ontzag heeft!

Onze minister van *Buitenl. Zaken* heeft ook nog een oord gezegd over onze politiek, namelijk, dat wij niets ders te doen hebben dan onze neutraliteit te bearen. Dat heeft geen weerspraak gevonden. Maar vreezen dat daar eene zware wijs op gaan zal, odra het kanongebulder de oorlogsklaroen door Duitschzal doen weergalmen. Er zou daarin eene reden te eer zijn om terug te komen op den misstap, die Limg aan den Duitschen Bond heeft gehecht, zoo daarmogelijkheid bestond.

Wij hebben gisteren melding gemaakt van twee Nederlanders, die te Castelfidardo voor de regten van de katholieke Kerk in het vuur hebben gestaan. Wij hebben sinds een schrijven uit Roermond ontvangen, waarin wordt medegedeeld, dat ook twee zonen van de provincie Limburg te Castelfidardo voor den Paus gestreden hebben. Het is ons aangenaam te kunnen melden dat het gedeelte van Nederland, dat met zooveel geestdrift het verdienstelijk werk van den Sint Pieters Penning onder ons heeft aangevangen en daardoor een schitterend voorbeeld van geloof heeft gegeven, dat tot stichting van gansch Nederland heeft gediend, ook een paar vertegenwoordigers gehad heeft in het roemrijk leger van den generaal de Lamoricière, die zich daarbij zoo zeer onderscheiden hebben, dat beide eene belooning hebben verworven. Men zendt ons daaromtrent uit Roermond eenige bijzonderheden, naar aanleiding van een zinsnede in den *Tijd* opgenomen uit eene ons medegedeelde partikuliere korrespondentie (1), waarin in 't voorbijgaande werd gezegd: "alle natiën waren te Castelfidardo vertegenwoordigd; ik weet niet, dat er een Nederlander in de rijen stond." Het blijkt thans dat er minstens vier Nederlanders waren, die de eer van Nederland als dappere soldaten hebben gehandhaafd.

Ziehier wat men ons uit Roermond schrijft:

De twijfel, door de korrespondentie uit Rome aan *de Tijd*, dd. 24 Nov. jl. geopperd in de zinsnede: "alle natiën waren te Castelfidardo vertegenwoordigd; ik weet niet, dat er een Nederlander in de rijen stond", is opgeheven. Er streden in de gelederen van den vereeuwigden generaal de Pimodan twee Nederlandsche jongelingen uit Limburg: de een, de heer Frans Quimpf, van Venlo, als luitenant, en de andere, de heer Richard Schoemaker, zoon van een geacht gepensioneerd luitenant der marechaussée, thans te Tegelen bij Roermond woonachtig, als sergeant-majoor. De eerste heeft na het wapenfeit te Castelfidardo, waar hij gevangen genomen en later ontslagen werd, zijn moederland bezocht, en is daarna op weg gegaan naar Rome, om den Vader aller geloovigen andermaal zijne heldhaftige diensten aan te bieden. De tweede, van welken het Parijsche dagblad *le Monde* onlangs getuigd heeft, dat hij *très-brave* en een *soldat de beaucoup de sangfroid* was, is insgelijks op weg naar Rome, om aldaar zijne vermoorde wapenbroeders van Castelfidardo te wreken en de edele zaak des Pausen met nieuwen moed te verdedigen. Van dezen laatsten hebben het Roermonds weekblad de *Maas- en Roerbode*, alsmede het Maastrichtsch dagblad *le Courrier de la Meuse* en de *Kerkelijke Courant* reeds eene eervolle melding gemaakt. Als een toemaatje hierop volgen eenige zinsneden uit den brief van den heer Schoemaker, dd. 17 jl. aan boord van een stoomschip, vertrekkende van Genua naar Marseille, geschreven:

"Sedert den 12n Augustus waren wij gekampeerd in de omstreken van Ferni. Gelijk gij weet maakte ik deel van het bataljon der Fransch-Belgen. Uitgelezener korps heb ik nooit gezien, vermits de edelste huizen van Frankrijk en België er door hunne zonen vertegenwoordigd waren, die voor den algemeenen Vader der geloovigen met een ijver en moed kwamen strijden, welke slechts kon ontstaan en voedsel vinden in de volste overtuiging van een echt Christelijk hart. Sinds den 15n Aug. was ik benoemd tot sergeant-majoor, en vond ruimschoots werk in het exerceren der vrijwilligers. Den 11n Sept. kregen wij plotseling bevel om te vertrekken. Verbeeld u, dat wij met zak en pak oprukken, tien pakken patronen in den ransel, daarbij al ons goed, de tentenstokken, ketels enz. dragen, en zoo uitgedost gedurende 7 dagen geforceerde marschen maakten onder de brandende zon van Italië.

"Gij begrijpt ligtelijk hoe vermoeid wij den 17n daaraanvolgende in 't wereldberoemd Loretto aankwamen. Den 18n met het krieken van den dag kwam er order van den generaal, dat wij ons voor eene ontmoeting met den vijand moesten gereed houden. Wij stonden zonder ransel in het gelid, toen onze generaal en chef de Pimodan langs de gelederen reed en ons aanbeval niet te roekeloos voorwaarts te dringen.

"Wij trokken voorwaarts.......

"De karabiniers deploijeerden zich *en tirailleurs* en begonnen het vuur, dat weldra algemeen werd. Wij, zouaven, trokken onder eene hagelbui van kogels met een levendig hoerah over de rivier. Op het kommando *à la bayonnette* stormden wij in vollen ren een' berg op, om eene versterkte pachthoeve te nemen en het vijandelijke vuur te doen zwijgen. Na een half uur strijdens was de pozitie aan ons. Op ditzelfde oogenblik viel de generaal Pimodan, herhaaldelijk geblesseerd, ons toeroepende: *en avant, mes enfants! Dieu est avec nous!*

"Door de overmagt verpletterd begonnen wij te retireren. Ten laatste waren wij nog met 40 zouaven op den berg; ik was onder de drie laatsten en werd ligtelijk geblesseerd. Te Loretto aangekomen, werden wij omsingeld en krijgsgevangen gemaakt......

"Van de 368 Zouaven, die aan 't gevecht deel genomen hadden, waren er nog.... 80 over. Alles, alles was ons ontnomen, maar ook wat de kouranten er van zeggen, wij waren 5000 tegen 22,000; dit is de waarheid.

"Onder geleide van een bataljon Piëmontesche infanterie bragt men ons naar Livorno.... Daar werden wij ingescheept voor Genua.... Eindelijk werden wij aldaar door een onderhandelaar van het Pauselijk goevernement uit onze ellende verlost, en Gode zij dank! thans bevind ik mij aan boord van een Fransch stoomschip ten einde in Marseille weêr in dienst te treden voor den Paus. Ons leger wordt gereorganizeerd."

Als een zeer vereerend postsciptum van dezen brief, waaruit wij het wreede gedrag der Piëmontezen jegens de gevangenen korthcidshalve hebben weggelaten, dient nog vermeld, dat deze jeugdige Nederlandsche krijgsheld wegens zijne dapperheid in het gevecht te Castelfidardo betoond, door Zijne Heiligheid tot ridder der orde van Pius IX benoemd is. Zijn wapenbroeder, de heer Quimpf is, naar men zegt, tot den rang van kapitein bevorderd.

Onze landgenooten mogen dus ook met fierheid, niet minder dan andere natiën uitroepen: *Ook Nederland was te Castelfidardo vertegenwoordigd.*

(1) Wij behoeven niet te zeggen, dat deze niet was van onzen gewonen verdienstelijken en steeds naauwkeurig ingelichten berigtgever te Rome.

Het overige aan het vlugschrift van den heer J. A. Alberdingk Thijm ontleende, luidt als volgt: (1)

"En nu — de groote zaak: men mocht, niet wettiger- maar Lillijkerwijze tegen den Graaf opstaan, wijl de handhaving van zijn gezach met "HET RECHT der menschheid in strijd was". De wereld blijft niet altijd het zelfde, zegt gij, en toen "het oude bewustzijn der natuurlijke rechten van 's menschen individueele vrijheid" weêr boven was gekomen — toen brak ook het oogenblik aan, waarin Nederland zich aan den scepter van Filips onttrekken mocht. Nog eens — gij ziet, ge zijt niet gelukkig geweest met uwe rhetorische uitdaging: wie zal de man zijn, die, in zekeren toestand, konstateeren zal, 1° of dat bewustzijn werklijk aanwezig is; 2° of die *natuurlijke* rechten hunne geloofsbrieven hebben overgelegd; 3° of de mensch ook wellicht, bij uitzondering (!) hier eens misbruik van zijne "individueele vrijheid" zoû kunnen maken? Tegenover de vrijheid van het eene individu staat altijd, als grens, die van het andere over; en Filips achtte zich in zijne vrijheid toch wel te-recht zeer belemmerd, toen men hem de schoonste paerlen zijner kroon afhandig zocht te maken. Gij verwijst mij naar den Heer P. A. S. van Limburg Brouwer: dat is de filozoof, dien ge bij deze staatsrechtelijke redeneering, te midden uwer "feestrede", in den arm hebt genomen. Maar de Heer van Limburg Brouwer, ondanks "de hem eigene klaarheid", brengt de zaak geene enkele schrede nader tot hare ontknoping. Die Heer zegt, dat de tijden veranderen; en met die tijden de rechten. "Naarmate het rechtsbewustzijn verandert en zich ontwikkelt, verandert en

(1) Zie ons Nommer van eergisteren.

ontwikkelt zich ook het stellig recht, en het oordeel over de handelingen van een volk" (ten opzichte van zijn Vorst) "in een bepaalden tijd hangt niet af van den feitelijken toestand, waarin dat volk" (met betrekking tot dien Vorst) "in een gegeven tijdperk verkeert of gedurende een vroeger verkeerd heeft, maar alleen van den staat waarin het rechtsbewustzijn der natie tijdens die handeling zich bevond (bl. 21)." Had men niet bij ondervinding dat de lieden doorgaands beter zijn dan hunne beginselen, dan zoû men zich wachten ooit een kontrakt met den Heer van Limburg Brouwer te sluiten: want als wij het eerst aan de beurt lagen om aan onze verplichtingen te voldoen, en wij, trouw aan onze ongewijzigde eerlijkheidsbeginselen, zouden dat stiptelijk nakomen, dan zoû die Heer misschien, als het z i j n e beurt was, zeggen: neen, de tijden zijn zoo veranderd, dat er zich een ander rechtsbewustzijn bij mij ontwikkeld heeft, en zoo is wat recht was, toen wij onze akte passeerden, sedert onrecht geworden. Gij moet mij dat niet kwalijk nemen: gij zult daar wel misschien uw goed en bloed bij verliezen; maar bedenk, dat »die overgangen van den vroegeren rechtstoestand tot den nieuweren niet altoos geleidelijk en zonder strijd gaan": en zoo zoû hij ons laten zitten. — En aan zulk een filozoof geeft de Heer Hofdijk vier bladzijde lang het woord!

»En wat nu geldt van ons kontrakt met den Hr Limburg Brouwer, geldt nog in veel ruimer en treffender zin van de betrekking tusschen een Souverein en zijne onderdanen. In ons kontrakt zouden wij beiden nog maar de eenige rechtstreeks geïnteresseerden en eenige verbondenen zijn; daarom reeds zoû een van beiden, door zich, buiten de bepalingen van deze bilaterale akte om, te onttrekken aan het nakomen daarvan, eene groote onbillijkheid ten opzichte der andere partij begaan: maar daar is in een koninkrijk nog veel meer dat bindt voor handen. Daar kontrakteert niet bloot het volk met den Vorst — maar daar verheft de Vorst zijn rijk en zijn gezach van den Opperleenheer; daar heeft, ook zelfs in de konstitutioneele monarchiën, nog een Derde de hand in — behalven Vorst en volk; en dat maakt de losscheuring van eene zijde zoo veel te onwettiger, niet slechts naar de »l e t t e r", maar naar den geest. Ik zal het bewijzen. De Koning is onschendbaar, ook in de liberale monarchiën (ook onder onze Grondwet sedert 1848): dat wil niet alleen zeggen, dat hij onverantwoordelijk voor zijne regeeringsdaden is — maar hij is tevens onbereikbaar voor de bepalingen van het Strafwetboek. (1) Lees onze wetten; ondervraag onze rechtsgeleerden. De eenvoudig en naaste reden daarvan is, dat de natuurlijkste en eerwaardigste rechtsregel voorschrijft, dat niemant geoordeeld mag worden dan, voor 't minste door zijne *pairs*: en waar zijn, binnen het staatsgebied, waaraan het wettenstelsel beandwoordt, de pairs van den Koning, den drager van het erflijk oppergezach? Men slaakt zulke luide klachten, dat men het proces der Graven van Egmond en Hoorne niet door hunne pairs, door de Vliesridders, heeft laten opmaken: en eene vergadering, die zich-zelve opwerpt, onderstaat zich niet slechts een Ridder, maar een Koning te vonnissen!

»Doch er is meer. Het buitengewoon privilegie der onschendbaarheid wijst tevens op de werking van een geheel buitengewoon gezach, eener buitengewone genade — *la grâce de Dieu.* Of waarom, indien het volk daarover te beschikken had, bedingt het dan niet bij de wet, dat in die wet de bepalingen ten aanzien eener mogelijke vervolging van den Koning, door den krimineelen regter, of de Wetgevende Vergadering, worden opgenomen? Waarom, indien werkelijk de regeeringsdaden van den Soeverein onder het oordeel behooren te vallen van het opgestane volk, voorkomt de wet dan niet veel liever zulk eene onordelijkheid, en regelt in *forma*, als het geval zich mogt voordoen, de dagvaarding, het proces, en het vonnis des Konings? Waar is ergends de regtsleer, behalven in de revolutionaire hoofden onzer kleine Machiavellen en Mirabeaus, die aan een volk-in-opstand bevoegdheden zoû willen toekennen, die aan een geregeld bij een geroepen vergadering van dat zelfde volk bij alle monarchistische konstitutiën ontzegd zijn? Of waarom, indien de theorie van Hugo de Groot (1) en zijne volgelingen der XVIIe en XVIIIe Eeuw juist is, dat de Soevereiniteit niet bij den Koning, maar bij het volk, bij de Staten, berust, heeft men toch, in 1581, niet eenvoudig op dit feit en op dit regt beroepen — dan had men immers een veel zuiverder stelling gehad. (2) Dan behoefden geleerden, filozofen, en dichters zich niet in zoo vele bochten te wringen en zulke holle tonen in de loftrompet hunner helden te blazen — als die treurige zaak met een eerlijk hollandsch hart schoongepleit kan worden. Maar immers neen — zoodanige machtserkenning is nimmer, in eenig wetboek eens koninkrijks of eener daarmeê gelijkstaande soevereiniteit opgenomen; en dat komt hier van daan, dat men vroeger wist, wist tot in het gebeente der maatschappij, dat een Koning een gants ander ding is dan de Voorzitter eener republiek: maar dat besef heeft men verloren, en de koninklijke attributen (hoe aangeschonnen) zijn ondertusschen blijven bestaan. 't Is inderdaad allerongerijmdst (behalven het misdadige) dat die Vergadering van het jaar 1581 haar verplichtingen opgeheven verklaarde, waarover zij geenzins had te beschikken: dat was niet van hare kompetentie, te zeggen, dat die Koning afgedaan had. Het staat ongeveer hiermeê gelijk, dat ik bij B. eene schuld had aangegaan, die ik niet betalen kon, en dat zijn knecht C. tot mij kwam en zeide: nu wees maar getroost; gij behoeft ze niet te betalen: ik verklaar B. van zijne rechten vervallen. God, in wiens tegenwoordigheid de weêrzijdsche plichten bezworen zijn, en Die, uit vrije genade, dien Koning of Graaf met zijn gezach had bekleed, Die was de persoonlijkheid, éénig bevoegd om de onderdanen van hun getrouwheidseed te ontslaan. Dat was een vergissing, eene dwaze rolverwanging van die vergadering, dat zij disponeerde over iets wat ze niet gegeven had.

»Ja, zegt ge, maar ik beweer dan ook, dat juist de stemme Gods door het orgaan van dat volk gesproken heeft: ziet ge niet dat ik in mijn voordeel den text aanhaal (bl. 8) "Gij zult God meer gehoorzamen dan de menschen"? God kan niet willen, dat de "natuurlijke rechten van 's menschen individueele vrijheid" onderdrukt zouden worden? Zoû God "het volhardend streven van het zelfstandigste gedeelte der menschheid" niet goedkeuren? Wat meent ge, herhaalt ge mij, dat een opstand niet "recht in het oog van dien God zoû zijn, die de wetten van het natuurrecht in het helder bewustzijn van elken onafhankelijken denker heeft neêrgeschreven"? Kan ik, kan de Heer Limburg Brouwer, kan de groote Gervinus het helpen, dat gij niet tot de onzen, tot de "verstandige" en "onbevooroordeelde geschiedkenners", behoort, maar tot de onverstandigen, die bezwaren durven inbrengen tegen het recht van den Stedehouder, die zijn gezach tegen den Koning keert?

»Deze redeneering is afdoend, en ik zoû gebukt gaan onder het wicht van u-beider overredingskracht, zoowel als onder het beschamend gevoel, dat ik geen bewonderaar van Gervinus, zoo min als van Schiller, ben, dat ik geen deel uitmaak van het "zelfstandigste gedeelte der menschheid", dat ik niet behoor tot uwe "heldere en onafhankelyke denkers", dat ik op den roem noch van "verstandig", noch van "onbevooroordeeld" te zijn eenige aanspraak heb — haperde er niet een kleinigheid aan de kracht der overigens sonore volzinnen, waarin de Heer Brouwer, mét eenige bloemtjens van praktizijnslatijn, gij zonder dusdanig cieraad, uw oordeel uitspreekt.

»Wel! zegt de Heer Brouwer: daar kan geen quæstie van recht voor Filips zijn: om de eenvoudige reden, dat er eene verandering in het rechtsbewustzijn des volks was gekomen en "de vraag *de jure constituendo* in den zin des volks en volgends de eischen des tijds nog niet was beslist". Het *jus constitutum* te handhaven kon dus pas van later zorg zijn: want hoe kan men iets handhaven, dat nog niet bestaat? Dat alles en nog veel meer, zegt de Heer Brouwer, maar hij vergeet te bewijzen, dat het *jus constitutum*, gelijk Vorst en Volk het aanvaard hadden, bij die eeuwig gedenkwaardige vergadering te Brussel, toen de oude Keizer op den schouder van den Prins van Oranje leunde, het woord van den Bisschop van Nantes ongedachtig (1), geen recht van spreken meer had. De Heer Limburg Brouwer moet Kluit eens lezen. Die schreef in een tijd, toen men nog wat logika leerde; misschien te veel en te schoolsch — maar toch niet zóó of men hoedde zich voor de platte *petitiones principii*, die ons hier weder door den Heer Brouwer "met de hem eigene klaarheid" voor goede munt worden uitgeteld: Laat ons zien, of Filips niet in zijn recht was, toen hij zich tegen den opstand verzett'e: wel neen, hij was niet in zijn recht — zijn recht was vervallen, verouderd — derhalve was hij niet in zijn recht. Laat ons zien! Leveren wij het bewijs, dat het bewustzijn der natuurlijke rechten van 's menschen individueele vrijheid zich heeft uitgesproken in een opstand tegen den Vorst.... maar zijn wij dan vergeten, dat men is opgestaan tegen den Vorst, en zoû men dus twijfelen of het bewustzijn der natuurlijke rechten van 's menschen individueele vrijheid zich heeft uitgesproken? Maar mócht dat bewustzijn zich aldus uitspreken? Wel zeker mocht het dat — want anders ware de formule in het nieuwe recht voor den nieuwen feitelijken rechtstoestand immers blijven ontbreken!

»De goede Kluit is minder stoutmoedig: die durft niet zeggen: het oude recht was vervallen — want: ik z e g h e t; het volk mocht zich tegen zijn Vorst kanten — want daartoe b e w e e r ik dat de redenen voor handen waren. Prof. Kluit komt, in zijn staatsrechtelijke verhandeling, volstrekt met de rechtsvraag niet weêr: dat voelt hij — en daarom betreedt hij het dichterlijk gebied; schildert de uitwerking der plakkaten.... en kludeert dan, dat de opstand zeer — verklaarbaar w

(1) Dat de »geregtelijke aantastbaarheid" wordt »uitgesloten, is één der uitwerkselen" der »eigenschap, die men, naar het Fransche taalgebruik, veelal onschendbaarheid noemt". Thorbecke, »Aanteekening op de Grondwet", 1841, Dl 1, bl. 108.

(1) Oudheit der Batav. Republyke", hist. VII.

(2) Zie, ondertusschen, den zelfden Hugo de Groot »Jaerboeken", B. 1681, (3. III, bl 75, 76

(1) Verg. Hofd bl. 28.

Men schrijft ons uit Samarang:

Het aantal der enkele overgeblevenen van de degelijke mannen, die, na het Engelsche tusschestuur, bij de hernieuwde bevestiging van het Ne landsche gezag, in deze gewesten aanlandden, is Vrijdag weder met een verminderd, door het overl van den heer C. van Haastert, oud-dirigerend of van Gezondheid 1ste klasse, praktizerend genees en prezident van de Vereeniging van den H. Vin tius a Paulo.

De overledene kwam in 1817 op Java aan, als rurgijn 3de klasse. Van dit tijdstip af wijdde hij buiten Java in verschillende rangen bij militaire burgers, zijne steeds vermeerderende kennis en o vinding ten nutte der lijdende menschheid aan, stond hij opvolgelijk een aantal jaren aan het h der drie groote militaire hospitalen op de drie ho plaatsen van Java. Na zijne pensionering in 18 vestigde hij zich als partikulier geneesheer alhier was een voorbeeld van liefdadigheid en godsvru Zijne begrafenis kon met regt eene volksdemonst genoemd worden. Behalve de honneurs aan zijn van luitenant-kolonel verbonden, werd zijn lijk te gevolgd door eenige oude vrienden, vele behoeft en dezulken, die geen huurrijtuig konden krij want omtrent 100 rijtuigen besloten deze lijkstatie waren daarbij tegenwoordig schier alle Europeanen Chinezen en zelfs eenige Arabieren, uit de hoogste mindere standen der maatschappij.

Bij het graf hield de Pastoor der R. K. gemee eene gevoelvolle aanspraak, schetste den overlede als geneesheer, burger, echtgenoot en vader, en zijne verdiensten oorsprong namen in de christe godsdienst. Zijne gedachtenis blijve in zegening.

Dezen morgen ten 10 ure heeft in de parochie van de heilige Catharina de jaarlijksche plegtige plaats gehad voor de *Vereeniging tot Weldadigheid* *den Allerheiligsten Verlosser.* De Eerwaarde heer P fessor Muré, van het Seminarie te Voorhout, hield het Evangelie eene toespraak, waarin hij aan de ta opgekomen leden der Vereeniging op welsprekende w aantoonde, dat de liefde van God komt en tot G leidt. Een schoon onderwerp, door den redenaar op vo treffelijke wijze behandeld.

De prijzen van het Vee, besteed ter markt van g teren, waren als volgt: Kalveren 1ste kwal. *f* 50 a *f* 2de kwal. *f* 50 a *f* 70; 3de kwal. *f* 40 a *f* 60. Scha *f* 20 a *f* 24. Varkens 46 a 50 ct. per Ned. ℔.

GORINCHEM, 26 Nov. De marktprijzen van hed waren als volgt: Tarwe *f* 10.50 a *f* 14; Rogge *f* 6 a *f* 8; Gerst *f* 5.50 a *f* 6.50; Haver *f* 3 a *f* 4.80; B nen *f* 7 a *f* 9. Boter *f* 1 a *f* 1.10 per Ned. ℔; K *f* 19 a *f* 24 de 50 Ned. ℔; Eijeren *f* 4.20 de 1 stuks; Aardappelen *f* 2.50 a *f* 3.

De graanhandel was slap. De veehandel was bij g den aanvoer zeer levendig, de prijzen waren ook hoo en er werd voor vreemde rekening veel omgezet. V varkens golden 22 ct. de 5 ons.

De telegraaf meldt heden het volgende:

PARIJS, 29 Nov. De *Moniteur* bevat het rapp van generaal de Montauban, kommandant der Frans expeditie in China. Daarin wordt berigt dat de Peking gevoerde gevangenen aldaar zeer goed behand worden. De Franschen, die zich onder deze gevange bevinden zijn, behalve eenige eskorte-soldaten, de ko nel Grandchamps, de priester Dulhuc en de heer Escayrau en Delacture.

MARSEILLE, 29 November. Uit Konstantino wordt van den 21 berigt, dat de bevolking van Bos eene inspektie verlangt, gelijk aan die, welke door grootvizier is volbragt, en mitsdien de Divan een tengewonen kommissaris derwaarts zal afzenden. De Po heeft mondbehoeften en geneesmiddelen naar Syrië zonden. Het bevestigt zich dat de Fransche troepen om Beyruth bijeengetrokken en in de bergstreken posten achtergelaten hebben.

WEENEN, 29 Nov. De *Wiener Zeitung* meldt den officiëel de benoeming van graaf Apponyi, gezant van Oostenrijk te Londen, tot ambassad dezer mogendheid aldaar.

Graaf Leopold Wolkenstein, lid van den rijksraad, is tot goeverneur (*Landeshauptmann*) van Tyrol benoemd.

TURIJN, 28 Nov. Het officieele orgaan van Toskane deelt eene dépêche mede van 27 dezer, waarin gemeld wordt dat een veertigtal vrijwilligers uit het hertogdom Castro (Napels) in Acquapendente zijn gevallen en daar de Pauselijke gendarmerie hebben ontwapend. Volgens hebben zij de Sardinische vaan verheven den Pauselijken goeverneur zwaar gewond. Negen gendarmen zijn door hen gevangen genomen.

[BU]ITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

[PA]RIJS, 28 Nov. Daar de graaf de Persigny, uit[hoofd]e der zwangerschap zijner gade, nog te Londen [eene m]aand of een paar weken zal vertoeven, zal de [heer] Billault voorloopig het departement van Binnenl. [Zaken] blijven besturen.

[Ver]ders loopt het gerucht dat het Wetgevend Ligchaam [in D]ecember zal bijeenkomen, terwijl anderzijds wordt [gezeg]d dat die vergadering ontbonden zal worden.

[De] *Constitutionnel* behelst een artikel over de jongst [geno]men besluiten des Keizers. Dat artikel kan geacht [word]en uit offisieuze bron te komen. Men vindt er [geen] woord in van eenige wijziging in de pers-admini[strati]e. In een artikel van het *Journal des Débats* wordt [ter] zake aangemerkt dat het aandeel, 't welk het [Wet]gevend Ligchaam voortaan aan de zaken zal nemen, [niet] ernstig kan zijn, dan wanneer de parlementaire [discu]ssiën door de vrije uiting der pers worden voorgelicht.

— Naar gezegd wordt zou de heer Chaix d'Estange [tot] [w]erden minister zonder portefeuille benoemd worden, [en d]e heer Emile Girardin, die steeds den vrijhandel [hee]ft voorgestaan, tot direkteur der Douanen.

— De hertog van Malakoff zal nog niet op reis naar [Alg]iers gaan, wijl hij, nopens het mede te nemen perso[nee]l, met den Keizer nog tot geen overeenstemming is [kun]nen komen.

— De Beurs is merkelijk gedaald ten gevolge van [tijdi]ngen uit Weenen, Londen en de Vereenigde Staten [in w]elk laatste land, naar gezegd wordt, de burgeroor[log] zou zijn uitgebroken. De bevolen uitgave van munt[bilj]etten, door 't Oostenrijksche goevernement, heeft veel [invlo]ed gehad op den wisselkoers, welke in weinige [dage]n 15 pCt. is gedaald.

— Een korrespondentie van hier zegt dat meer en [meer] aan het uitbreken van den oorlog geloofd wordt, [en d]at de Keizer behoefte gevoelt zich van een gedeelte [der] verantwoordelijkheid te ontheffen, welke de oorlog op [hem] zou doen neerkomen.

»Wat thans plaats heeft wordt in officieele kringen niet [va]n de gunstigste zijde beschouwt, zoo leest men ver[de]r, die nieuwe invoeringen baren ongerustheid en de [vr]ees, dat het keizerrijk in den oorlog zal te niet gaan, [of] tegen de vrijheid te bersten stooten."

— Men spreekt van een algemeene amnestie aan de [pe]rs te verleenen, een denkbeeld des Keizers, dat bij [de]n keizerlijken raad veel tegenstand zou ondervinden. [O]ok zou de vrijheid, aan de pers te geven, door den [he]er Baroche worden bestreden, op grond dat de nieuwe [to]estand het goevernement genoeg bezwaren in [h]et Wetgevend Ligchaam op den hals zal halen. Be[zw]aren, zoo als die heer zou gezegd hebben, waaruit [he]t goevernement zich niet zou kunnen redden.

— De Keizer is naar Compiègne vertrokken, en zal [va]n daar Vrijdag terugkeeren. De Keizerin wordt niet [vo]order dan tegen het einde der aanstaande week ver[w]acht. Men twijfelt dat de Keizer de Keizerin zal gaan [ha]len, zooals gemeld is; dit gerucht is ontstaan uit de [b]egeerte Zijner Majesteit om door een beleefdheids[b]ezoek den kwaden indruk weg te nemen, welke in [E]ngeland kon ontstaan zijn ten gevolge van het plan, 't welk [m]en zegt dat het Fransche goevernement heeft om de [z]eemagt aanzienlijk te versterken.

— Sinds kort, zoo wordt gemeld, heeft de Keizer [d]ikwerf konferentiën gehad bij prinses Mathilde met [d]en heer von Kisseleff, die thans het voorwerp der [g]rootste beleefdheid is. Daarentegen zou lord Cowley eenige bekommering betoonen, daar hij in de meening is, dat er iets schuilt achter de verleende koncessiën.

— De *Constitutionnel* laakt den brief van pater Rousseau, dien het blad den vorigen dag in zijn kolommen had opgenomen. In de overige bladen ziet men bovendien een groote verandering van taal ten aanzien der gebeurtenissen in Syrië. Men beschouwt dien omkeer als een kenteeken der verstandhouding, die tusschen de Fransche en Engelsche regeringen zou bestaan zoowel in de Syrische als in andere buitenlandsche kwestiën.

— Generaal de Lamoricière is naar zijn landgoederen in Anjou vertrokken.

— Het gerucht dat de krijgsgevangen gemaakte Europeërs door de Chinezen vermoord waren, wordt door al de bladen tegengesproken.

— Het kongres voor de wederinvoering van het oude kerkgezang heeft een eerste zitting gehouden, na zijn werkzaamheden begonnen te zijn met in de kerk van den H. Eustachius een mis aan den H. Geest te vieren. De talrijke aanwezenden getuigden van het belang, 't welk men in het werk van het kongres stelt. De grootvikaris van Orleans heeft in een leerrede de punten aangewezen, welke het kongres moet in 't oog houden, wil het zijn pogingen bekroond zien; onder anderen zeide hij, dat het gezang, niets anders dan de uitdrukking van het gebed zijnde, daarvan het kenmerk moest dragen.

· Uit Napels wordt aan den *Ami de la Religion* geschreven, dat de heer Farini niet bestand is tegen de vele moeijelijkheden met welke hij te kampen heeft, en er reeds van zijn ontslag wordt gesproken.

Nog leest men in die korrespondentie: »Markies Pepoli zou men tot minister van Financiën benoemen. Viktor Emmanuel is zeer teleurgesteld over den tegenstand, welken hij alom ontmoet. De bewoners deinzen terug voor het denkbeeld van 't koningrijk Napels in staat van beleg te zien verklaren. De Koning heeft zoo weinig morele kennis, dat hij zijne raadslieden niet begrijpt, die hem nu dit dan dat aanraden. Te Napels was eene inschrijving voor dames geopend om den Koning een eeredegen aan te bieden; doch dit had geen gevolg gehad, wijl bijna niemand er voor inschreef. Ook te Florence was eene uitnoodiging gedaan aan de dames der stad, om den Koning een geschenk aan te bieden, namelijk een album, maar met zulke vreemde figuren voorzien, dat prinses Strozzi het geraden vond het voor niemand te openen.

— Uit Londen schrijft men aan den *Monde* ter zake der onverdraagzaamheid, die bij de Anglikanen tegen de dissenters heerscht: »Onder meer voorbeelden, van dien aard, leest men dat een Anglikaansch bisschop zijn Katholieke pachters laat verhuizen, die weigeren hun kinderen naar de Protestantsche school te zenden. Wanneer er geen huurkontrakt bestaat, kan de landheer in Engeland naar goedvinden handelen; terwijl de lijfeigene in Rusland de zekerheid heeft niet verjaagd te zullen worden van den grond, waarop hij geboren is en zijn voorouders gestorven zijn. Het regt, dat de Engelsche landheeren zich nu op de Iersche bevolking aanmatigen, zou in den tijd, dien men barbaarsch noemt, niet geduld zijn geworden. De Venetianen, Florentijners, Napolitanen, die men met geweld van een inbeeldige slavernij wil verlossen, hebben nooit, zelf den schijn niet van zulk een toestand gekend. De Ieren zijn buiten de wet, wijl zij Katholiek zijn. En in de groote dagbladen klaagt men er over dat de Joden in Oostenrijk niet bij de Provinciale Staten worden toegelaten. De Ieren vragen niet om lid van het Parlement te worden, zij vragen slechts: niet stelselmatig uitgehongerd te worden, een dak om onder te leven, een plek om te kunnen ademen."

— Uit Malta wordt aan den *Courrier de Marseille* geschreven, dat hoewel men de vrees welke het Engelsche bestuur aldaar toont, niet kent, het al den schijn heeft alsof het eiland spoedig een geweldige belegering zal moeten doorstaan. Dagelijks worden aanzienlijke hoeveelheden mondbehoeften en krijgsvoorraad van allen aard aangevoerd.

— Het volgende wordt verhaald: Een student van een Lyceum werd aan de deur gezet. Zijn vader, een officier, driftig van aard en met de schoolwetten niet bekend, ging den direkteur verzoeken het vonnis te herroepen; maar wijl deze volhardend weigerde, daagde de krijgsman hem uit.

»Goed, mijnheer, antwoordde de direkteur bedaard; wees zoo goed een oogenblik te wachten." Daarop schelde hij en een knecht verscheen. »Geeft mijnheer L... op dit oogenblik les?" vroeg hij den binnentredende. — »Ja, mijnheer de direkteur." — »Verzoek hem dadelijk, zonder van kleeding te veranderen, hier te komen."

Een oogenblik later verscheen de schermmeester van het kollegie met de fleuret in de hand.

»Deze heer, zei de direkteur tot hem, vraagt aan het kollegie genoegdoening wegens de wegzending van zijn zoon. En wijl gij hier juist de klasse der schermkunst vertegenwoordigt, verzoek ik u met mijnheer de zaak in orde te brengen."

De uitdager, de onbetamelijkheid van zijn eisch beseffende, vond het raadzaam aan de zaak geen verder gevolg te geven.

ENGELAND.

LONDEN, 26 Nov. De *Times* bespreekt nu ook de verandering in de Fransche Regering ontstaan, en hoewel die minder lof toezwaaijende dan de *Morning Post*, hecht het blad er toch zijn goedkeuring aan. Het gelooft niet dat de Fransche Keizer voornemens is aan het Pairschap en de vertegenwoordiging de privilegiën van het Engelsche Parlement te geven, maar meent dat, aan de Fransche wetgeving meer vrijheid te verleenende, de Keizer daartoe is gedreven geworden door het bewustzijn, dat het mogelijk is een volk als het Fransche voortdurend zijn volksregten te onthouden.

— Uit de Vereenigde Staten wordt geschreven dat te midden der oneenigheid, die de groote republiek van een zou kunnen scheuren, het zuiden voornemens schijnt de daden van den heer Lincoln af te wachten, alvorens met het Noorden te breken, terwijl de heer Lincoln niet ongenegen zou wezen van zijn abolitionistisch programma af te zien. In allen geval, zegt de berigtgever, worden er koncessiën gedaan, dan zal het Noorden die doen, want het Zuiden zal nooit eenige inbreuk op zijn slavenstelsel dulden.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 26 November. De spanning, zoo als uit Hongarije wordt geschreven, begint, dank zij den baron Vay en den heer Deak, aldaar te verminderen. De konferentiën te Gram, die aan de Hongaarsche zaken een ander aanzien moeten geven, zullen den 1n December aanvangen.

— Verscheidene professoren te Pesth en Gratz hebben geprotesteerd tegen de plotselinge afschaffing der Duitsche taal, als verbreidingsmiddel der wetenschappen, en professor Bruhl te Pesth zal een vlugschrift uitgeven over het nadeelige, dat de plotselinge invoering der Magyaarsche taal in wetenschappelijke sferen veroorzaken kan.

— De geruchten van den afstand, dien Frans Jozef zou willen doen van den troon en van het Venetiaansche, worden in een korrespondentie als de grootste ongerijmdheid voorgesteld. Ten aanzien van het tweede gerucht kan men overtuigd zijn, dat Oostenrijk het Venetiaansche tot het uiterste zal verdedigen.

— Luidens een korrespondentie zouden de revolutionnairen het plan hebben Hongarije in opstand te brengen en een bondsstaat te vormen, die den naam zou dragen van »Vereenigde Staten van den Donau." Daarop zou de bevrijding van het Venetiaansche volgen. Men zegt dat, zoo als reeds gemeld is, de regeringen in de Vorstendommen dit plan zouden begunstigen.

— Uit Verona wordt geschreven dat generaal Benedek den 20 dezer het garnizoen aldaar in oogenschouw heeft genomen. De geestdrift der soldaten voor hun veldheer grensde aan het fabelachtige.

— Volgens een korrespondentie uit Milaan aan de *Augsb. Allg. Ztg.* zou Garibaldi niet meer op Caprera zijn, maar ten huize van den syndicus Beretta aan het Corso di St Eufenia te Milaan; sinds diens komst aldaar zouden de Venetiaansche komitees dagelijks zitting houden. Nog schrijft die korrespondent, dat het groot opzien baarde, toen dezer dagen de Russische generaal D... in zijne uniform de troepen van het garnizoen van Milaan in oogenschouw nam. Die generaal is bij de militairen in groot aanzien, wordt bij Lamarmora ontvangen en heeft veel bijeenkomsten met de hier zijnde bojards der Donau-vorstendommen.

— De *Polnische Nachrichten* bevatten nog eene nalezing betrekkelijk het jongste oponthoud des Keizers, van Rusland, te Wilna. Volgens deze mededeeling zou de keizer zich tot den eenigen Poolschen adelsmaarschalk die aldaar tegenwoordig was, woordelijk in dier voege hebben uitgelaten: »Ik ben met den adel niet tevreden; ik wil dat men het onder u en ook in Europa wete, dat hij geen Polen is. Ik was goed gezind jegens dit land en heb u bewijzen daarvan gegeven; thans echter moet gij op nieuw uw best doen, om mijne gunst te verdienen". De korrespondent verzekert voor de algeheele juistheid dezer mededeeling te kunnen instaan.

ITALIË.

ROME, 24 Nov. Het volgende wordt hier verhaald: »Een jongeling had plan om dienst bij het Fransche leger te nemen; doch met godsdienstige gevoelens bezield, vroeg hij zich af of hij, soldaat wordende, geen daden zou plegen strijdig met zijne pligten als Christen; en wilde daarover den Paus raadplegen. Z. H. antwoordde hem: »De Franschen zijn hier om mijn persoon en niet om mijne regten te beschermen. Zoolang de toestand zoo blijft, zullen de zaken, uit het oogpunt, waarin gij ze beschouwt, goed gaan, en gij als lijfwacht Pius IX dienen kunnen. Maar ik twijfel dat eene krizis lang uitblijve, en wanneer zij uitbreekt zullen zich de goede Katholieken in het Fransche leger te Rome in eene zeer moeijelijke pozitie bevinden." Dit antwoord hebbende ontvangen, verkoos de jongeling zijn vrijheid te behouden."

TURIJN, 26 Nov. Volgens berigten uit Napels is het vertrek van Koning Viktor Emmanuel naar Sicilië, »wegens het ongunstige weder," voorloopig uitgesteld.

— De Sardinische generaal Pinelli is Avezzano binnengerukt, om dat distrikt tot rust te brengen.

— De Kardinaal aartsbisschop wordt te Napels verwacht.

— Berigten uit Napels melden, dat 1800 man, tot de troepen van Garibaldi behoord hebbende, ontslagen en met scheepsgelegenheid naar Genua gezonden zijn; den volgenden dag zou een gelijk aantal vertrekken. De generaal Sirtori heeft de officieren en soldaten van de Zuidelijke armee, bij eene dagorder uitgenoodigd, om zich van demonstratiën te onthouden.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	ƒ 55$\frac{9}{16}$	2/m. Livorno	ƒ 45½
Zigt »	» 55⅞	» Napels	» 77½
2/m. Bordeaux	» 55¼	3/m. Petersburg	» 170
½/m. »	» 55⅝	6/w. Weenen	» 83½
3/m. Madrid	» 239	» Augsburg	» 99½
» Cadix	» 240	» Frankfort	» 99¾
» Sevilië	» 236	2/m. Hamburg	» 35$\frac{1}{16}$
» Bilbao	» 237	Zigt »	» 35¼
» Lissabon	» 41⅛	2/m. Londen	» 11.65
» Porto	» 41	Zigt »	» 11.75
2/m. Genua	» 45¾	Rotterdam	» ⅛

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		28 NOV.	4½ n.	gebl.
Amsterdam, Thesaurie. .	5 pCt.	103¼	a 103⅜	103⅜
Nederl. Bank	4 »			
Nederl., Werkel. Schuld . .	2½ »	62½	62¾	62⅝
Dito Dito .	3 »	75⅛	75¼	75⅛
Dito Dito .	4 »	97⅝	97⅞	97⅝
Oost-Indische Leening .	4 »			
Amortisatie-Syndikaat .	3½ »	92¾	92⅞	92¾
Handelmaats. op rescontre. .	»	129¼		
Dito à kontant . . .	4½ »			
Dito Leening 1858 . .	4 »			
Aand. Holl. Spoorweg.				
Leening idem	4½ »			
Rijn idem	4½ »			
Dito 2de Leening . .	4½ »			
België, Cert. Adm. Belg. Bk.	2½ »			
Dito bij *Rothschild* . .	2½ »	52¼	52⅜	52¼
Frankrijk, Certifikaten .	3 »			
Spanje, Obligatiën . . .	1¾ »	40¼		
Dito	3 »	48½		
Dito Binnenlandsch . .	3 »	47⅜	47½	47⅜
Amortisable-Schuld.		23	23¼	23⅛
Bewijzen Coupons.				
Portugal, Obligatiën . .	3 »	45⅛	45½	45⅛
Dito 1856/1859 . .	3 »	43 13/16	44 5/16	44 13/16
Dito Uitgestelde.		35½		
Rusland, Obl. bij *Hope* & *C*°.	5 »	101⅞		
Dito dito 1828/29 . .	5 »	101½		
Certif. dito 1831/33 . .	5 »	85⅛		
Dito dito 1840 . . .	4 »	76 9/16		
Dito Orig. 2e, 3e en 4e Leen.	4 »	76⅝		
Dito dito 5e »	4 »			
Dito 5de Serie . . .	5 »			
Dito 1855, 6de Serie .	5 »	96 1/16	96 1/16	96 1/16
Dito Adm. te Hamburg	5 »			
Dito te Londen . . .	5 »			
Dito dito	4½ »	90⅞		
Dito dito	3 »	61⅛	61¼	61¼
Inschrijv. in Assign. .	6 »			
Certifikaten van dito .	6 »			
Spoorweg-Aktiën . . .	5 »	206½	206¾	
Hypotheek	4½ »			
Polen, Aandeelen 1835 fl. 500	*f*	165		
Obligatiën	4 pCt.	78	78⅛	78⅛
Pruissen, Obligatiën . .	4½ »			
Dito 1859	5 »	103⅝		
Aandeelen 1854 . . .	3½ »	209		
Oostenrijk, Obl. bij *Goll* & *C*°.	5 »			
Dito dito . .	4 »			
Dito Metalliek	5 »	43¾	44¼	44⅛
Dito dito	2½ »	23 ⅛	23 13/16	23¾
Dito Rente Amst. . .	5 »	65½	65⅞	65¾
Dito Nationale 1854 .	5 »	50⅞	51 5/16	51⅛
Weener Bank-Aktiën . .	*f*	618	621	618
Dito Aand. fl 250, 1839 .	»			
Dito dito » 250, 1854	4 pCt.	197	198⅝	
Fr. Oost. Spw. Obl. bij *Hope*	3 »			
Beijeren, Spoorw. Aandeelen.				
Napels, Cert. bij *Lam.* & *B.*	5 »			
Dito bij *Rothschild* . .	5 »			
Denemarken, Oblig. te Londen	5 »			
Dito	3 »			
Braz. Geldl. 1824 van £ 100	5 »			
Dito 1839 » £ 100	5 »			
Dito 1843 » £ 100	5 »			
Dito 1852 . . .	4½ »			
Dito 1858 . . .	4½ »			
Sardinië	5 »			
Peru, Geldleening 1854 .	4½ »			
Dito Fransche	4½ »			
Ecuador, Oblig. 1855 . .	1 »	12		
Venezuela, Obligatien . .	3 »	19 13/16		
Dito	1½ »	10½		
Grenada, Obligatien . .	4 »	13	13¼	13⅛
Dito Uitgestelde.		5 11/16	5 13/16	5¾
Mexiko, Obligatien . . .	3 »	20		
Nrd-Amer. Ph. *Hope* & *C*° Lr. A.	*f*			
Dito dito » B.	»			
Dito bij *Rothschild* . .	6 pCt.	79		
Illinois Spoorweg-Aandeelen.		74		
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 »	89	89¼	89¼
Galvest. Spoorweg Oblig.	8 »			
Louisiana	5 »			
Griekenland, Obl. geldl. 1825	5 »	6	6½	6¼

Loten 1860 370; Braz. 1860 85¼; 4½ pCt. Russen 1860 89¾; 3 pCt. Amst. —; Landwarands 4½.

De markt was algemeen in eene gedrukte stemming. Inzonderheid waren Oostenrijksche aanvankelijk zeer flaauw, doch hebben zich later eenigermate hersteld.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt, Prolongatie 3 pCt., Diskonto 3 pCt.

VOORLOOPIG BERIGT DER BEURS van 29 November tot 3½ ure.

Nederl. Werkel. Schuld à 2½ pc. 62¾; Aand. Handel-Maatsch. ——, Spanje, Binnenl. 3 pc. 47½; Rusl., Obl. bij Hope en C°. 5 pc. 101⅞, Cert. bij Stieglitz 1855, 6de serie 5 pc. ——, Oostenrijk, Met. 5 pc. 44⅝, dito 2½ pc. 23 15/16, dito Rente Amst. 5 pc. 66⅛, dito Nationale 1854 5 pc. 51 11/16.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 28 Nov. België 2½ pc. 55¾; 4½ pc. 98. Metal. 46¼; Nation. 54g; Spanje 1¾ pc. 40p; 3 pc. 48¼ p

PARIJS, 28 Nov. 3 pc. Rente 70.20; 4½ pc. id. 96.75, Fr.-Oost. Spoorw. 506.—; Credit mobilier 768.—; 3 pc. Spanje 48¼; 1¾ pc. id. 40⅛; Spanje Passive —; Russ.-Spoorw. Aktiën —; Rom. Leening —.

MADRID, 27 Nov. Spanje 3 pc. 50.10; 1¾ pc. 42.—.

LONDEN, 28 Nov. Cons. 93⅜ a —; Braz. 5 pc. —; 3 pc. Mexiko 21¾ a —; 4½ pc. Peru —; 3 pc. id. —; 4½ pc. id. Holl. bonds —, 3¾ pc. Grenada 15¾ a —; id. uitgestelde 5⅞ a —; 2½ pc. Venez. 21¾ a —, 1 pc. id. — a —, 3 pc. Port. — a —; 3 pc. Spanje 50 a —; 1¾ pc. id. 41 a —; Coupons — a —; Amortis. — a —; 4½ pc Russen — a —; 5 pc. id. — a —; 2½ pc. Holland 65¼ a —; 4 pc. id. 100 a —; Illinois Shares — a —; id. 7 pc. Oblig. — a —; Sardinië — a —; Ecuador — a —.

WEENEN, 28 Nov. Met. 5 pc. 66.50; 2½ pc. —.—; Nat. 78.20; Loten 1854 4 pc. —; Bank-Aktiën 750; Noord-Baan-akt. 198; Oostenr. Cred. Loten —; Cred. Anst. 172.—, O.-Fr. Spoorw.-akt. 286.—; Lomb. Venetiaans. —.—, Nieuwe 186.—; Wissel op Londen 3/m. 14.17½; Parijs —.—; Frankf. —; Amst. —.—; Goud —.—; Zilver —.

BERLIJN, 28 Nov. Metalliek 5 pc. 45¾; Nationale 54, Stiegl. 5de serie 92⅛; 6de id. 101⅜; 5 pc. Eng. Russ. 103, Nieuwe 3 pc. 61⅝; Pruiss. Staats. 4½ pc. 101¼; id. Nieuwe 5 pc. —, Fr. Oost. Spoorw. —; Credit —, Wissel op Londen 2/m. 6 th. ——, Parijs ——, Hamburg ——, Amst. zigt —, Weenen 2/m. —, Petersburg 3/w. —.

HAMBURG, 28 Nov. 3 pc. Rusland 59¼, 4½ pc. id. —, 3 pc Spanje 45¼, 1¾ pc. id. 38¼, Vereinsb. 98, Noord-Duits. bank 80½, Mexikanen —, Wissel op Londen 3/m. —.—, Amst. —.—, Diskonto —.

FRANKFORT, 28 Nov. Metalliek 5 pc. 44 Nation. 52⅛, Cred. Akt. —, Spanje 3 pc. 47⅝, 1¾ pc. 40, Bankakt. —, Wissel op Londen 117, Weenen 81⅝, Parijs —, Diskonto —.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 29 Nov. Rietveld, Estafette, Batavia.
HELVOET, 28 Nov. Mc Lachlan, Duchess of Sutherland, Soerabaya

UITGEZEILD:

TEXEL, 28 Nov. Smit, Frederika, Drammen.
HELVOET, 28 Nov. Oltmans, Cornelia, Buenos Ayres.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 29 November, in lading naar:

Frankfort en Bieberich.	W. J. Krom, Frankfort N° 24.
Dusseldorp en Duisburg.	P. Eidam, Niederrhein N° 2.
Keulen.	J. L. Wilson, Cöln N°. 10.
Manheim.	A. Grenshauser, Boreas
Dusseldorp.	F. W. Meuwsen, Emma.
Frankfort en Bieberich.	T. Schleiss, Frankfort N° 23
Mainz.	J. Andges, Mainz N°. 2.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 28 Nov.

Tarwe als voren: 131 ℔ b. Poolsche *f* 438, 440, 135 ℔ Rostocker *f* 455.

Rogge onveranderd: 121, 124 ℔ Galatz *f* 217, 225; 120 ℔ dito *f* 210; 125 ℔ Pruissische *f* 236; 123 ℔ dito *f* 225 aan de Zaan; 119 ℔ n. Archangel *f* 200; 118 ℔ j. dito *f* 198; op levering in Maart *f* 191, 192; Mei *f* 192.

Garst in een doen: 97 ℔ Vriessche Winter *f* 180 182.

Haver en Boekweit zonder handel.

Op 9 vaten Olie te leveren: Rubs 72½; in Nov. ek. 72½ ℒ. *Raapolie* op 6/w. *f* 43¼; Vliegend *f* 42; in Mei ek. *f* 42½, *f* 42¾ a ½; Sept., Okt. en Nov. *f* 43; Dec. *f* 41¾. *Lijnolie* op 6/w. *f* 31½; Vliegend *f* 30¾; in Maart, April en Mei ek. *f* 31½ a ¾; Dec. *f* 30¼ a ½. *Hennepolie* op 6/w. *f* 38¼; Vliegend *f* 37. *Raapkoeken* per 1000 stuks *f* 86 a 90. *Lijnkoeken* per 100 st. *f* 13¾ a 15½.

SCHIEDAM, 28 Nov. Rogge. Verkocht: 145/2 ℔ Kunda *f* 224 3/m.; 143/2 ℔ Koersche *f* 210 3/m.; 146/2 ℔ Libau *f* 218 6/w. — Moutwijn *f* 14,—; Jenever *f* 19,50; Amst. Proef *f* 20,75 per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting. Spoeling *f* 2.— per ketel.

Ontvangen voor den Vader van een gezin (zie de Advertentie in de *Tijd* van 29 dezer). Van N. N. een Muntbillet *f* 10.—. Van J. M. J. op hoop van zegen *f* 5.—

Advertentiën.

(3413) Heden overleed, na met diepe godsvrucht de laatste H. Sacramenten der stervenden te hebben ontvangen, de Heer C. VAN HAASTERT, gepensioneerd dirigerend Officier van Gezondheid, 1e klasse, tot aan zijn overlijden practiserend Geneesheer en President der Vereeniging van den H. Vincentius alhier.

Uit aller naam,
SAMARANG, den 21 September 1860.
C. F. SLOOT.
J. L. SLOOT, geb. VAN HAASTERT

(3418) Heden overleed tot groote droefheid van zijn Ouders, Broeders en Zusters, de Heer JOANNES CAROLUS RICHTERS, in den ouderdom van ruim 27½ jaar, na een langdurig lijden en tijdig voorzien van de H. Sacramenten der stervenden.

AMSTERDAM, 27 November 1860.
Uit aller naam,
B. A. RICHTERS.

Vrienden en bekenden zoo binnen als buiten deze stad gelieven deze algemeene, tevens als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

(3397) Te *Losser*, Prov. Overijssel, waar de practijk door overlijden vacant is, wordt gevraagd een **plattelands Heel- en Vroedmeester**, op een tractement van *f* 200 voor bediening der armen. Adres met *franco* brieven aan het Gemeentebestuur.

LOSSER, 22 November 1860.

De Commissie voor de Spijskok[…] der Vereeniging van den H. Vinc[…]tius a Paulo heeft de eer te herinneren, [...] de eerste Uitdeeling van Gekookte Spijzen door [...] zal plaats hebben Maandag 3 December. (3[…]

(3[…]

Bij **P. N. VERHOEVE[…]** ***te 's Bosch,*** is van de pers gekomen en [...] HH. Inteekenaren verzonden[…]

ZWICKENPFLUG'S volledig prakti[…] onderrigt over de Katholieke Godsdien[…]leer. Deel XI en XII.

☞ Nog dit jaar verschijnt het laatste deel van [...] werk en tot zoo lang zal het nog aan den [...] teekenprijs van 85 Cents het deel worden a[…]leverd. Na de verschijning van het laatste [...] wordt de prijs *onherroepelijk verhoogd.*

Van gezegd werk is slechts een gering [...] exemplaren meer over.

SCHIJN BEDRIEGT, door M. PANSONS. [...] het Hoogduitsch vertaald door B. D. — Uitmakende N° VII der

Leesbibliotheek voor Christelijke huisgezinnen.

De Inteekening op deze uiterst goedkoope Lees[…]bliotheek is steeds geopend bij alle soliede Boekh[…]delaren des Rijks.

De Jaargang of ACHT boekdeelen van circa TW[…] DUIZEND bladzijden druks, kost slechts DRIE GULD[…]

Van de 3 vorige Jaargangen zijn nog enkele k[…]pleete stellen verkrijgbaar voor Drie Gulden de Jaarga[…]

De eerste Jaargang, 1856, is gedeeltelijk uitverko[…] de helft der werkjes zijn nog te bekomen voor *f* 1[…]

Ter perse om in December te verschijnen:

DE LIJDENSWEG DER PAUSEN,

DOOR

EDMOND LAFOND.

Uit het Fransch vertaald door A. J. VAN BEMM[…] R. K. Pastoor te Kabauw.

Een boekdeel in groot 12° van omstreeks 300 bl[…]

De prijs is bepaald op slechts 80 Cents.

Het zal niet noodig zijn te wijzen op de belangrij[…]heid van dit werk in de tegenwoordige omstandighed[…] De gunstig bekende schrijver doorloopt al de eeuw[…] en schetst de vervolgingen, waaraan de Pausen, v[…] den H. PETRUS af tot PIUS IX, onophoudelijk hebb[…] blootgestaan. 't Is overigens een werk, dat niet — [...] zoo vele vlugschriften, hoe belangrijk en nuttig d[…] ook — na gelezen te zijn, op zijde gelegd en vergete[…] zal worden; maar een werk, welks degelijkheid en g[…]schiedkundige waarde, het een blijvend bestaan waarborg[…]

Mede is nog verkrijgbaar:

Merkwaardige voorvallen uit het leve[…] van Pius IX, verhaald door den Eerw. He[…] DUMAX, Sekretaris van Mgr. DE SÉGUR. Naar [...] Fransch door A. J. VAN BEMMEL, R. K. Pastoor [...] Kabauw. Boekdeel in gr. 12° van 220 bladz. *f* 0.[…]

Van dit boeijende werk is de ruime oplaag in kort[…] tijd nagenoeg uitverkocht. De nog overige exemplare[…] zullen aan de eerste aanvragers worden afgeleverd.

Al deze werken zijn tevens verkrijgbaar bij alle solie[…] Boekhandelaren des Rijks.

Bij den Boekhandel. C. L. VAN LANGENHUYSE[…] is van de pers gekomen en verzonden:

DE

VOLKS-ALMANAK

VOOR

NEDERL. KATHOLIEKEN,

voor 't jaar O. H.

1861,

VERZAMELD DOOR

JOS. ALB. ALBERDINGK THIJM,

O. EQ. S. GR. M.

Met prozabijdragen van de Heeren Past. J. J. v[…] DER HORST, Dr W. J. F. NUYENS, den Schrijver d[…] „*Priorinne van St Augten*", Jhr W. DE RIVECOURT, [...] PAUWELS FOREESTIER. Poëzie van Mej. GEERTRUIDE[…] ANT. L. DE ROP, TH. BEGUIN, S. VAN WAELE[…] J. M. DAUTZENBERG, W. VAN DEN BERGH, REIN[…] A. D. S., en J. A. ALB. TH.

Prijs 45 Cents.

☞ H. H. Boekhandelaren die denzelven [...] rekening of in kommissie verlangen, gelie[…] het getal op te geven.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN Drukker en Uitg[…]